

El gerundi compost (I)

És ben sabut que el castellà ha obtingut més rendiment que no pas el català de la construcció d'infinitiu precedit per la contractació *al*, que correspon, en català normatiu, a un infinitiu precedit per la preposició *en*. Aquestes construccions són, bàsicament, temporals: indiquen el moment en què es realitza l'acció del verb principal: *En entrar a casa me'n vaig recordar*. Però ja se sap que moltes expressions temporals tendeixen a adquirir d'altres valors, especialment un valor casual, i és la indicació d'aquest valor que el castellà ha desenvolupat molt més que no pas el català amb la construcció que comentem. Podem dir, en català, *En dir-ho tu me'n vaig recordar*, en què les idees de temps i de causa s'interfereixen (me'n vaig recordar en el moment en què ho vas dir tu, i me'n vaig recordar perquè ho vas dir tu). Però una construcció com *En dir-ho tu en fa cas tothom*, en què predomina clarament un valor causal, traeix ja d'una manera evident la influència del castellà. Les solucions genuïnes, en català, consisteixen en l'ús de la locució conjuntiva *com que* o bé del gerundi: *Com que ho dius tu, en fa cas tothom* i *Dient-ho tu, en fa cas tothom*. I és especialment en les frases negatives que aquesta influència del castellà es fa més evident, fins a tal punt que sembla dubtosa en tots els casos la bondat de la construcció formada per la preposició *en*, la negació *no* i un infinitiu, car aleshores ha de tenir necessàriament un valor exclusivament causal. No diríem, doncs, *En no tenir notícies seves em considero deslligat del meu compromís*, sinó *Com que no tinc notícies seves... o No tenint notícies seves...* Vet aquí un exemple de Fabra del gerundi causal en frases negatives: *No havent-hi una tradició tipogràfica catalana, es freqüent de trobar-se...* (*Converses filològiques*, 318, El Punt).

Més impròpia sembla encara la construcció formada per la preposició *en* precedint l'infinitiu compost. És cert que hi ha certes frases a usar constructives com *En haver signat el document, no té dret a cap reclamació*, però no costa gaire de veure-hi un calc de la construcció castellana: "Al haber firmado el documento...". Nosaltres, en aquest cas, recorreríem al gerundi compost, que ens sembla la solució més adequada: *Havent signat el document, no té dret a cap reclamació*. I, encara més, si la construcció en qüestió fos negativa: *No havent signat el document...*